

KELA/11788/2025

Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö
Työikäisten ja eläkeläisten osaamiskeskus
Eläke- ja asumistukiryhmä

4.11.2025

Kansaneläkelaitoksen asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäätönsä muuttamisesta ja tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annetun lain 11 §:n muuttamisesta (HE 130/2025 vp)

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 10.11.2025

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi yrittäjän eläkelain muuttamisesta annettua lakia sekä tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annettua lakia. Esityksen mukaan vuosina 2023–2025 aloittaneiden yrittäjien työtulon korottamista koskisi sama 4000 euron enimmäismäärä, joka koskee vielä vuosina 2026–2028 tehtäviä ennen 1.1.2023 aloittaneiden yrittäjien työtuloon tehtäviä tarkistuksia. Myös 1.1.2023 tai sen jälkeen aloittaneiden yrittäjien työtuloa voitaisiin korottaa kolmen vuoden välein tehtävissä tarkistuksissa enintään 400 eurolla korotushetken tasosta, kun tarkistus tulee yrittäjän eläkelain mukaan tehtäväksi ensimmäisen kerran. Ehdotetun muutoksen johdosta eri aikoina toimintansa aloittaneet yrittäjät olisivat keskenään samantarvoisessa asemassa työtulon tarkistamisen määrän osalta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan pidennettäväksi tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annetun lain mukaista psyykkisen tuen tai hoidon korvaamista koskevaa määräaikaa yhdestä vuodesta kahteen vuoteen.

Esityksen mukaan, kun YEL-työtulon tarkistuksessa sovelletaan rajoitettua tarkistusmäärää, on tällä vähentävä vaikutus lakisääteisen työeläketurvan karttumiseen ja eläkeaikaiseen toimeentuloon. Vaikutus työeläketurvaan jäänee esityksen mukaan vähäiseksi, koska kysymyksessä on ainoastaan väliaikaisesti vuosina 2026–2028 sovellettava huojennus. Kela yhtyy tähän näkemykseen. Näin ollen ehdotuksella arvioidaan olevan vain vähäisiä välillisiä vaikutuksia Kelan maksamiin eläke-etuuksiin.

YEL-työtulo vaikuttaa työeläkkeen ohella Kelan toimeenpanemien etuuksien, kuten yrittäjän sairauspäivärahan, vanhempainpäivärahan ja kuntoutusrahan määräytymiseen, ja sitä onkin sen vuoksi arvioitava suhteessa myös ennen eläkeikää esiintyviin sosiaalisiin riskeihin, kuten työkyvyttömyyteen tai lapsen syntymään nähden.

Kela pitää perusteltuina hallituksen tavoitteita edistää YEL-työtulon määräytymistä selkeämmin yrittäjän todellisten tulojen mukaan, ja odottaa YEL-järjestelmän kehittämistä koskevaa selvitystä etenkin tältä osin. Selkeämmin todellisten tulojen perusteella määräytyvä YEL-työtulo voisi asettaa yrittäjät ja palkansaajat yhdenvertaisempaan asemaan, kun myös Kelan toimeenpaneman sosiaaliturvan taso vastaisi molemmilla ryhmillä paremmin tosiasiallista tulotasoa.

4.11.2025

Esityksellä ei ole vaikutuksia Kelan etuuksien toimeenpanoon.

Pasi Pajula
Osaamiskeskuksen päällikkö

